

GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP
UYGULAMALARINDA TIBBİ ETİKNesrin ÇOBANOĞLU¹**Giriş**

Tıbbın tarihsel evrimi içerisinde, insanlığın farklı coğrafyalarda, çevresindeki unsurlarla etkileşim içinde yaşanan tıbbi sorunlara çözüm aradığını biliyoruz. Çin’de Sarı Irmak kıyılarında, Mezopotamya’da Dicle ve Fırat arasındaki bölgede, Mısır’da Nil kıyılarında ve Ege kıyılarında uygarlığın geliştiğini görüyoruz. İnsanların iletişim yeteneğindeki gelişme sonucunda öğrenilen dil aracılığıyla, deneme yanılma yöntemi ile geliştirilen bilgi birikimini gelecek kuşaklara aktarabilmesi mümkün olmuştur. Böylece çevredeki unsurları (bitki, bazı canlı türleri, mineral...) kullanarak, hastalıklara karşı yarar sağlayan bilgi birikimi oluşmaya başlamıştır. Tıp evrimi içerisinde birinci evreyi oluşturan dönemde, içgüdüsel tıbbi davranışlar ve vismedicatrixnaturale; doğanın iyileştirici gücü ile vücudun kendini onarma kapasitesi dışında bir şey yoktu. İnsanların iletişim amacıyla geliştirdiği dil aracılığıyla gelecek kuşaklara aktarabildiği deneme-yanılma yöntemiyle elde edilen empirik bilgi birikimi ile tıp tarihinde dönemsel olarak ikinci evreye geçilmiştir. Tıp tarihi evrilerek ilerlerken, deneme yanılma yöntemi yerini deneylerle kanıtlanan bilgiye bırakırken, halk arasında süregelen empirik bilgi birikimi de günümüzde folklorik tıp ya da geleneksel tıp adıyla günümüze değin sürdürülmüştür. Modern tıbbın olanaklarına erişilemeyen

¹ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD. nesrinc@gazi.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0001-5080-0987

Kaynaklar

1. Beauchamp T L, Childress J F, Principles of Biomedical Ethics, 4. Ed., Oxford University Press, New York, 1994.
2. Çobanoğlu N, “Felsefedeki Etikten Tıbbi Etiğe” Kuramsal ve Uygulamalı Tıp Etiği, 1. Baskı, Eflatun Yayınevi, Ankara, 2009, s. 9-20.
3. Çobanoğlu, N. “kronik hastalıklarda getat uygulamaları ve hasta hakları (C&TM Applications in Chronic Diseases and Patient Rights)” 2. Uluslararası Geleneksel ve Tanımlayıcı Tıp (GETAT) Kongresi, Özet kitabı, Ed.: Dr. Öğr. Ü. Ali Timuçin ATAYOĞLU, Dr. Öğr. Ü. Muhammed İkbâl ALP, Prof. Dr. Halil İbrahim UĞRAŞ, Prof. Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM, Prof. Dr. Emine ALP MEŞE, s. 170-171, İstanbul, T.C. Sağlık Bakanlığı yayını, 24-27 Nisan 2019.
4. Çobanoğlu, N., “GATT Uygulamalarına Yönelik Hekim Tutumu Nasıl Olmalı?” Tıbbın Alternatifi Olmaz! Geleneksel Alternatif ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalar, Türk Tabipler Birliği Halk Sağlığı Kolu, Yayına Hazırlayanlar: Serpil Tütüncü, Nilay Etiler, Türk Tabipleri Birliği Yayınları, Kasım 2017, s. 289-299. ISBN 978-605-9665-25-4
5. Çobanoğlu, N. “Geleneksel ve Tamamlayıcı, Alternatif Uygulamalar Etik Yaklaşım” VII. Sağlık Hukuku Kurultayı Kitabı, Ed.: Bülent Dağsalı, Berna Özpınar Gümrükçüoğlu, Ece Sindel, ARCS Dijital Ofset Matbaacılık, s. 202-212. (2021).
6. Çobanoğlu, N. Tıp Etiği Açısından Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları, Bilim ve Ütopya, Sayı: 330 (27), Aralık, s. 51-55. (2021).
7. Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği, (GETAT Yönetmeliği) Resmi Gazete, tarih: 27 Ekim 2014, sayı: 29158
8. Türk Tabipleri Birliği Etik Bildirgeler Çalıştay Sonuç Raporları, Türk Tabipleri Birliği Hasta Hakları Bildirgesi Sonuç Raporları, 1. Baskı, Ankara, Türk Tabipleri Birliği Yayınları, Haziran 2008, s. 11-12. ISBN 978-605-5867-04-1